

DE INLANDSCHE HEMIPTEREN,
BESCHREVEN EN MEERENDEELS OOK AFGEBEELD

DOOR

S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN,

Achtste stuk met twee platen.

Bijvoegsels en verbeteringen tot de afdeeling der Heteroptera. ¹⁾

L A N D W A N T S E N.

EERSTE FAMILIE. — **Schildwantsen.**

Tetyra maura L. — Bij Bergen op Zoom in Junij, Everts.
Bij Breda in Maart (Heylaerts), in Junij (v. Voll.),
in September (Leesberg). Bij Brummen in Mei
(v. Voll.).

Tetyra hottentotta F. — Bruine var. bij den Haag, v. Hasselt;
zwarte var. op Walcheren, La Fontijn.

Podops inunctus F. — In vrij groot aantal bij Breda in Maart,
Heyl. Een klein ex. bij Arnhem, v. Medenbach de Rooy.

Phimodera galgulina H. Sch. — In Junij bij Scheveningen,
Leesb.

Odontoscelis fuliginosa L. — Lichtgekleurde voorwerpen, een
in Junij bij Scheveningen, van der Wulp; een bij
Noordwijk mede in Junij, Everts. De var. *Dorsalis* F.
in Junij bij Domburg, Six.

Coreomelas scarabacoides L. — Bij den Haag in April, Leesb.
Bij Velp in Aug., Ritsema.

1) Eerste stuk, Deel XI 1868. Tweede stuk, Deel XII 1869. Derde stuk,
Deel XIII 1870. Vierde stuk, Deel XVI 1873. Vijfde stuk, Deel XVIII 1875.
Zesde stuk, Deel XIX 1876. Zevende Stuk, Deel XX 1877.

- Asopus coeruleus* L. — Bij Breda, Leesb. Bij Arnhem, v. Med. de Rooy.
- Asopus punctatus* L. — Bij Scheveningen, Leesb. Op Walcheren, La Fontijn.
- Asopus dumosus* L. — Op Walcheren, La Font.
- Asopus luridus* F. — Herhaalde malen in het Haagsche bosch; bij Loosduinen, v. Hasselt; bij Breda, Leesb.
- Asopus custos* F. — Aan het Ginneken in Aug. gevonden door Mr. W. Albarda, door mij in Aug. op Sterkenburg en door mijn' zoon te Naaldwijk.
- Asopus bidens* L. — Op Walcheren, La Fontijn. Bij Arnhem den 17^{en} Maart, v. Medenb. de Rooy.
- Cydnus bicolor* L. — In Nov. en December bij den Haag, de Graaf; bij Utrecht, v. Hass.; bij Arnhem in Junij, v. Med. de Rooy.
- Cydnus morio* L. — Bij Loosduinen en Utrecht, v. Hass.; bij den Haag in Junij, Leesb.
- Cydnus biguttatus* L. — Nog een paar exemplaren bij Breda in Maart en Junij, Heyl. Bij Arnhem in Julij, v. Med. de Rooy. Den 8^{en} April op den St. Pietersberg bij Maastricht, Maurissen.
- Cydnus flavicornis* F. — Den 20^{en} April bij Arnhem een voorwerp, dat veel grooter is dan die van de duinen gewoonlijk zijn, v. Med. de Rooy. Op 15 Mei in menigte op een' kalen duin bij Scheveningen, Six.
- Sciocoris umbrinus* Wolff. — Bij Breda in Maart, Heyl.
- Aelia Klugii* Hahn (niet Linnaeus). — Aan de Bildt in Julij, Everts; op den zandweg naar Wassenaar in Julij, v. Voll.

2—3. *Aelia pallida* Küst.

Plaat 3, fig. 1 en 1a.

Küster, *Stett. Ent. Zeit.* XIII (1852), p. 394, Taf. III, fig. 4.

Lengte 8 mm. — Kenmerkend voor deze soort zijn de beide vlekjes aan de onderzijde der dijen en de afwezig-

heid van eene zwarte langsstreep op het corium, welke laatste bij *Klugii* Hahn steeds aanwezig is. Het geheele dier is ledergeel met donkerbruine gestippelde versieringen. Het lijf is naar gelang der lengte breeder dan bij *Klugii* en minder glanzig. De kop is minder sterk gebogen. Op de bovenzijde is de teekening van kop en borststuk nagenoeg dezelfde; de sprieten schijnen mij toe iets langer te zijn. Het schildje is breeder en heeft ter wederzijde van de lichte middelstreep 4 langsstrepen, uit bruine putjes bestaande, waarvan de uiterste geheel tegen den zijrand aansluit en even als de daarop volgende zeer kort is, terwijl de beide anderen, spoedig ineengevloeid, tot aan de spits doorloopen. Het corium is grof gestippeld doch zonder teekening. Aan de onderzijde zijn de pooten met bruine stippen bespikkeld en de dijen vertoonen elk twee bruine vlekjes, uit grove stippels bestaande, en schuin naast elkander geplaatst (zie fig. 1a).

Deze soort werd door den heer van Medenbach de Rooy den 16^{en} Sept. bij Arnhem aangetroffen en door mij 15 Junij bij Velzen.

Aelia inflexa Wolff. — Bij den Haag, Six.

Cimex lituratus Klug. — Bij Utrecht, v. Hasselt; in April op *Ulex europaeus* op de Meerdervoortsche duinen bij den Haag, de Graaf; op Walcheren, La Fontijn.

3—4. *Cimex pinicola* Muls.

Plaat 3, fig. 2 en 2a.

Flor, *Rhynch. Livl.* I. 133 var. *Longirostris* en II, p. 578. — Mulsant, *Ann. Soc. Linn.* 1852, p. 89. 1)

Lengte 11 mm. — Breeder dan de meeste naverwante soorten, bronskleurig, dadelijk herkenbaar aan de bijzondere

1) De beschrijving van Mulsant is mij onbekend; ik neem op verzekering van Flor aan dat deze soort zijne *Pinicola* is. Het is jammer dat Mulsant niet gewacht heeft met beschrijving, want Flor's benaming is wel zoo goed.

lengte van den zuiger, die tot aan den derden ring van het abdomen reikt. De middellob van den kop is bijna even lang als de zijlobben. De sprieten zijn zwart, alleen het eerste lid heeft op de bovenzijde eene onduidelijke gele vlek. De zijranden van den thorax zijn tot aan de schouders geel en de spits van het schildje is van dezelfde kleur. Het corium der dekschilden is taankleurig bruin, de membraan beroekt met eene donkerder vlek aan den binnenhoek; de vleugels zijn zeer licht grijs met zwarte aderen en de bovenzijde van het abdomen is zwart. De buitenrand van het connexivum is met langwerpige gele vlekjes versierd. De pooten zijn vuil olijfgroen met donkerder tarsen.

Van deze merkwaardige soort ving de heer van Medenbach de Rooy bij Arnhem een vrouwelijk exemplaar. Volgens Flor leeft de soort op *Juniperus*.

4—5. *Cimex nigricornis* F.

Plaat 3, fig. 3.

Fabr. *S. Rh.* 157, 8. — Wolff, *Ic. Cim.* p. 138, tab. 14, f. 132. — Fall. *Hem. Succ.* I, p. 27, 9. — Hahn, *W. Ins.* II, p. 59, Pl. 48, n°. 147. — Panz. *D. Ins.* 113, 9. — Flor, *Rh. Livl.* I, p. 138, n°. 6 et 140, n°. 7. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 78.

Lengte 15 mm. — Lederkleurig geel met bruine stipeltjes bezet. De kop vrij lang. uitgerekt met bijna regte zijden, welke vrij breed zwart gestippeld zijn; twee fijnere streepjes van bruine puntjes loopen van de spits over de naden der lobben naar den achterrand strijkelings langs de ocellen. Het borststuk is aan den voorrand hoekig diep ingesneden en op de zijden tot vleugelvormige zwarte punten uitgebreid; de achterrand loopt regt, met een klein indeukje in het midden. De zwarte strepen van den kop worden op den thorax een eindje voortgezet. Het eerste lid der sprieten is geel, de overigen zijn dof zwart; het 3° is bijna de helft korter dan het 2°. De zuiger is kort,

met eene zwarte streep over de bovenzijde. Het schildje is lang uitgerekte en heeft eene lichtgele punt. De dekschilden, van de algemeene lichaamskleur, hebben een zwart vlekje aan de basis onder den thorax; hunne membraan is bruinachtig geel met een zwart vlekje aan den binnenhoek en een bruin veegje aan de spits. Onderzijde en pooten bleekgeel; de achterdijen vertoonen aan den onderkant een zwart langsstreepje.

De heer C. Ritsema Cz. ving een enkel voorwerp op Beekhuizen den 18^{en} Augustus.

Acanthosoma haemorrhoidale L. — Deze soort overwintert; zij wordt, even als de volgende op het eerste groen van opslag van eschdoornen in het Haagsche bosch aangetroffen.

Acanthosoma haematogaster Schrank. — Aldaar in April.

Acanthosoma ferrugator F. — Bij Breda, Leesb. en Heylaerts; bij Arnhem in October, v. Med. de Rooy; aan de Rhedersteeg 30 Aug., v. Voll.

TWEEDE FAMILIE — **Coreoden.**

Syromastes marginatus L. — Bij Rhede in Julij, Rits. Bij Breda in Sept. Heyl.

Syromastes quadratus F. — Deze soort blijkt nu geenszins zoo zeldzaam te zijn als ik vermoedde; zij werd verscheidene malen door Dr. van Hasselt, den heer G. A. Six en door mij aangetroffen in het duin bij den Haag en Scheveningen; voorts ving eerstgemelde haar ook bij Utrecht en de heer Leesberg bij Middelburg.

3. *Syromastes Scapha* F.

Plaat 3, fig. 4:

Fabr *S. Rh.* 193, 9. — Burm. *Handb.* II. p. 315 n°. 3. — Wolff, *Ic. Cim.* p. 69, tab. 7. fig. 66. — Panz. *Fauna Germ.* 117. 9. — Hahn, *W. Ins.* II. p. 103, tab. 61, fig. 186. — Curtis, *Brit. Ent.* IV. 174. — Flor, *Rhynch. Livl.* I. p. 171. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 112, pl. 4, fig 4.

Lengte 11 mm. — Nootbruin, aan de onderzijde iets lichter, met donkerbruine vlekjes. Kop vierhoekig, plat van boven, korrelig met eenige rimpels op den schedel; de zijden en de nek licht gekleurd; een doorntje tusschen de sprietbases en twee anderen op zijde. Het eerste lid der sprieten korrelig met een fijn doorntje aan zijn' voet, boven bruin, onder rood; het 2^e anderhalf maal langer, rolrond, geheel bloedrood, het 3^e iets korter, aan de punt wat verbreed met een doorntje, tot op de helft rood, dan bruin, het 4^e nog korter, spoelvormig, zwart. De zuiger reikt tot even voorbij de middenheupen. Het borststuk, aan den voorrand ingebogen, met puntigē voorhoeken, loopt naar achteren vrij hoog op en is op het breedste punt tweemaal breeder dan aan den hals; de zijden zijn dus zeer bogtig. De zijrand is aan het lage gedeelte gekerfd. Het midden van den rug is iets lichter gekleurd. De dekschilden zijn sterk gestippeld en hebben op het corium vier witachtige onbestippelde vlekjes; hunne membraan heeft een bronzen gloed en tusschen de aderen verhevenheden als hieroglyphisch snijwerk. Het abdomen, dat op zijde buiten de dekschilden uitsteekt, is aldaar sepia-bruin met vuilwitte vierkante vlekjes. De pooten vertoonen geen doorntjes, maar zijn sterk met bruine vlekjes getijgerd. ¹⁾

Van deze voor onze Fauna nieuwe soort werden twee

1) De na verwante *Enoplops Bos* A. Dohrn is eene goede zelfstandige soort, maar *Cornutus* Dohrn schijnt mij toe met *Scapha* in een te loopen.

exemplaren door den heer Heylaerts bij Breda gevangen in Maart en April; het eene is zeer gaaf, het andere heeft vergroeide, abnormale sprieten.

Coreus pilicornis Burm. — Ook deze soort blijkt niet zoo zeldzaam als zij wel scheen. Dr. Everts ving 3 exx. bij Noordwijk in Junij, de heer Heylaerts een in Mei bij Bergen op Zoom, de heer La Fontijn een op Walcheren en ik een bij Domburg op Walcheren 18 Junij, en een aan de Bildt, 1 Julij.

Coreus difficilis Voll. — De ware naam van dit insect is *Ceraleptus squalidus* Costa, in 1858 nogmaals door Stein in de Berliner Entomologische Zeitung beschreven onder de benaming van *Lividus*. De soort komt ook bij Berlijn en in Engeland voor. Ik bezit nu vier exx., waarvan 3 bij Breda in het voorjaar gevangen door den heer Heylaerts en het vierde door den heer La Fontijn op Walcheren. Bij twee daarvan zijn de uiteinden der dijen aan de bovenzijde bruin. — Ook eenmaal gevangen op de Scheveningsche duinen en een voorwerp bij Domburg door den heer Six.

Stenocephalus nugax F.

Plaat 3, fig. 5.

Fabr. *S. Rh.* 200, 42. — Wolff, *Ic. Cim.* p. 30. tab. 3, fig. 30 — Schill. *Beitr.* 48, 11, tab. 5, fig. 2. — Burm. *Handb.* II p. 328. — Hahn, *W. Ins.* I. p. 22. tab. 3. fig. 13. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 141, tab. v. fig. 6.

Het geslacht *Stenocephalus* is nieuw voor onze Fauna en onderscheidt zich hoofdzakelijk van de overige Coreoden doordien 1° het laatste lid der sprieten het langste van allen is en $1\frac{1}{2}$ maal langer dan het 3°; 2° de achterpooten zeer lang en slank zijn zonder eenige doornen of stekels aan de dijen.

Lengte 15 mm. — Slank, grauwbrown, donkerder gestippeld. Kop tweemaal langer dan breed, van de basis der sprieten af kegelvormig verlengd en in twee puntjes uitlopend; oogen bol, donkerbruin, ocellen lichter en wat roodachtig. Zuiger slank, licht gekleurd met eene donkere bovenstreep, reikende tot de middenheupen. Sprieten langer dan het halve lijf, slank, behaard; het 1^e lid dikker, naar buiten krom gebogen, zwart; het 2^e lang en smal, zwart met 2 geelwitte bandjes; het 3^e veel korter, zwart met geelwitte basis; het 4^e veel langer, overal slank, gekleurd als 3. Thorax weinig langer dan de kop, op den rug trapezium-vormig, met omgebogen achterrand. Schildje vrij groot, driehoekig met ivoorwit spitsje. Dekschilden zonder teekening; membraan bruin met iets donkerder aderen en daartusschen eene menigte bruine vlekjes; de grondader groot en ongevekt. Rug van het abdomen bloedrood met de basis en de spits bruin; zijranden opstaand, bruin met vierkante witte vlekjes geblokt. Onderzijde bronskleurig bruin, de buik iets lichter dan de borst. Pooten lang en slank; heupen en basis der dijen ivoorwit; scheenen behaard, geelachtig met de beide uiteinden zwart; tarsen zwart.

Van deze merkwaardige soort ving de Generaal Dr. van Hasselt een mannelijk individu, 23 Nov. op een' wijngaard in zijn' tuin binnen 's Gravenhage, en had de goedheid er mijne verzameling mede te verrijken.

Pseudophloeus Fallenii Schill. — Sedert heeft nog Mr. Leesberg een exemplaar bij den Haag gevonden, in Junij.

Pseudophloeus Waltlii H. Sch.

Plaat 3, fig. 7.

Herr. Sch. in Panzer, *Faun. Germ.* 127, 6. — Id., *Wanz. Ins.* VI. p. 4. tab. 182 fig. D.

Lengte ongeveer 7 mm. — Van de vorige soort sterk verschillend in grootte, in kleur en sterker doornen. Zwart,

aan de onderzijde roodbruin gevlekt. Kop met 2 sterke doornen voor de oogen en 2 kleine stekeltjes aan de spits. Alle leden der sprieten doornachtig, het 3^e aan het eind bestekeld knodsvormig. De zijranden van den prothorax dragen sterke doornen en zijn voorbij het midden sterker uitgebogen dan bij de andere soort; voor den achterrand loopt eene sterke plooï. Het schildje heeft de zijden aan de basis verdikt en een knobbeltje op de spits. De dekschilden zijn sterk gestippeld op den clavus en tusschen de aderen; de membraan is zeer donker, de uitstekende rand van het abdomen met vuilwitte streepjes voorzien. De pooten zijn donkerbruin, de dijen sterk gekorrelt, de scheenen met vuilwitte bandjes geteekend; ook het eerste lid der tarsen is licht gekleurd.

Ziedaar dan weder eene zuidelijke soort in ons vaderland aangetroffen en wel in Zeeland. Kan dit anders verklaard worden, dan door den invloed van den golfstroom? De soort werd op Walcheren ontdekt door den heer La Fontijn, aan wiens ijver wij de kennis van meer zeldzaamheden verschuldigd zijn.

Atractus Dalmannii Schill.

Plaat 3, fig. 6.

Schilling, *Beitr.* I. 41. Pl. 1, f. 1. — Hahn, *W. Ins.* II. p. 112, Tab. 64, f. 193. — Burm. *Handb.* II p. 308, n°. 2. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 122, tab. 4 f. 8.

Het geslacht *Atractus* verschilt van *Pseudophloeus* voornamelijk in de relative lengte der sprietleden, zijnde lid 8 hier slechts tweemaal langer dan 2.

Lengte 6—7 mm. — Lichter of donkerder nootbruin, aan de buikzijde iets lichter. De breede kop loopt in 3 even groote punten uit, in wier tusschenruimten de sprieten ingeplant zijn; van dezen is het eerste lid ovaal, van boven plat, ietwat korrelig, het 2^e slank, rolrond, iets korter, geelachtig; het 3^e tweemaal langer, geelachtig, rolrond,

doch uitlopende in een verbreedten zwarten knop, het 4^e korter dan 1, dik, peervormig. De oogen puilen weinig uit. De zuiger reikt slechts tot de middenheupen. Het borststuk is trapezium-vormig, iets breeder dan lang, met puntige voor- en ietwat stomper achterhoeken; de achterrand is aan beide zijden van het schildje lappig uitgebogen; de voorste helft van den zijrand is breed wit geboord. Het schildje is donker, met eene geelachtige versiering in de gedaante van een vliegenden vogel, niet altijd duidelijk. Het corium der dekschilden is vrij kort, hunne membraan lang en zeer donker. De opgewipte zijrand van het abdomen is vrij breed, met lichtere vlekken op de ringen. De pooten zijn gevlekt met donkere bandjes om dijen en scheenen.

De heer van der Wulp schonk mij een inlandsch voorwerp uit de collectie door Perin bijeengebragt; later ontving ik nog twee voorwerpen, door de heeren Everts en Leesberg in Junij bij Noordwijk aangetroffen.

Alydus calcaratus L. — Door den heer Ritsema en mij in Augustus gevangen aan de Rhedersteeg, door den heer Leesberg bij Breda in September.

Berytus tipularius L. — Deze soort is nu ook in de omstreken van Breda aangetroffen en wel door den heer Heylaerts, 4 April.

Berytus elegans Curt. — Meermalen op de duinen aangetroffen door den heer Six en mij zelve.

Berytus minor H. Sch. — Werd door den heer Six bij den Haag gevangen, indien ten minste mijne bestemming juist is.

3—4. *Berytus crassipes* H. Sch.

Plaat 3, fig. 8.

Herr. Sch. *Nomencl.* p. 43. — Fieb. *Wien. Ent. Monatschr.* III, 206. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 156.

Lengte 6 mm. — Honiggeel met 3 witte strepen op den

prothorax, sterk gelijkend op *Clavipes*, doch verschillend doordien de lamel tusschen de sprieten stomper en korter is, en op zijde gezien ronder; bovendien is de knods aan het eind van het 2^e lid der sprieten plotselinger aanvangend. Deze knods, de spits van lid 3 en lid 4 zijn zwart. De aderen op het corium zijn lichter gekleurd dan de ruimte daartusschen; aan de spits van het corium ziet men een zeer flauw bruin stipje; de membraan is *niet breeder* dan het corium. Het achterlijf is in het midden veel breeder dan de thorax. De dijen zijn knodsvormig, die van het voorste paar honiggeel, die van het tweede paar bruiner, die van het derde bepaald bruin. (Het zou mij niet verwonderen indien deze soort slechts eene verscheidenheid bleek te zijn van *Ber. minor* H. Sch.).

Een voorwerp bij Breda in Maart gevangen door den heer Heylaerts; een ander door den heer Six bij Scheveningen.

3—4. *Berytus cognatus* Fieb.

Fieber, *Wien. Ent. Monatschr.* III (1859), p. 205. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 153, n°. 3.

Lengte 12 mm. — Bruinachtig geel of licht nootbruin met de langsligtjes van den thorax minder duidelijk, kenbaar aan het smalle corium en de breede membraan. De vooruitstekende spits van den kop ietwat stomp en op zijde gezien opgewipt. Sprieten zeer slank en lang; de spits van het 1^e lid niet plotseling verdikt, bruin, het 2^e bijzonder kort, het 3^e met een zwart stipje aan de spits, het 4^e zwart. Thorax in het midden naar beneden gebogen, middenlijstje op den rug duidelijk, maar die aan de zijden minder scherp afgescheiden en van dezelfde kleur als de thorax. Dekschilden met smal corium, dat aan den binnenzoom en tegen den clavus aan bruin is; een zwart vlekje aan de spits; *membraan breeder* met twee bruine strepen, waarvan de langste naar de spits verbreed. Pooten lang, gekleurd als het ligchaam met de dijen aan het eind wel dikker, maar niet eigenlijk knodsvormig.

Van deze buitengemeene soort ving de heer Heylaerts in April in de omstreken van Breda twee voorwerpen, waarvan het een wat sterker gekleurd is als het andere.

Het ware zeer te wenschen, dat alle tot nu toe beschreven soorten uit de groep der *Berytiden* eens bij elkander konden gebragt worden in authentieke exemplaren, ten einde daarvan eene vergelijkende revisie te houden; want het is vrij waarschijnlijk dat er verschillende zullen moeten zamen-smelten of zullen blijken niets dan verscheidenheden van vroeger beschrevenen te zijn.

Corizus capitatus F. — Ook in het duin tusschen Scheveningen en den Haag aangetroffen door Dr. van Hasselt en mij.

Corizus Hyoscyami L. — Bij Beekhuizen den 18^{en} Aug. gevangen door den heer Ritsema.

DERDE FAMILIE. — **Pyrrhocoriden.**

Pyrrhocoris apterus L. — Ook bij Arnhem, v. Med. de Rooy.

VIERDE FAMILIE. — **Lygaeoden.**

Het geslacht *Pachymerus*, gelijk ik het tot nog toe aangenomen heb (zie Deel XIII, 1870) bestaat uit te vreemdsoortige bestanddeelen om het geheel te laten zoo als het is; hoever moet men echter gaan met de verdeeling? toch niet zoo ver als Fieber, die bijna voor iedere soort een genus aanneemt, noch zelfs als Douglas en Scott, die zelfs door hun' landgenoot Saunders op dit punt berispt zijn. In de algemeene revisie van den text, waarmede, zoo ik hoop, deze beschrijving der inlandsche Hemiptera Heteroptera

spoedig afzonderlijk staat te verschijnen, zal ik het resultaat mijner overwegingen dienaangaande in 't licht geven en voor 's hands alhier mij bepalen tot het beschrijven van nieuwe soorten en de opgave der bijgekomen vindplaatsen van reeds bekenden.

Pachymerus ferrugineus L. — Een voorwerp uit de verzameling van den heer Perin.

Pach. rusticus Fall. — Te Delft op het eind van September, Dr. Everts; op het Scheveningsche duin 30 Julij, Six; te Noordwijk in Julij, Rits.; bij Breda in Maart, Heylaerts; door mij gevangen te Kampen in Julij en aan de Rhedersteeg 30 Augustus in copula.

Pach. nubilus Fall. — Bij Breda, Heyl.

Pach. hemipterus Schill. — Bij Breda door den heer Heylaerts en op Walcheren door den heer La Fontijn aangetroffen.

Pach. sabulosus Schill. — Bij den Haag, Leesb.; bij Noordwijk, Weytlandt; bij Heemstede, v. Voll.; bij Arnhem, v. M. de Rooy; op Walcheren, Gerth v. W.; bij Breda, Heyl.; aan de Rhedersteeg en te Oisterwijk, v. Voll.

Pach. marginepunctatus Wolff. — Bij Utrecht, v. Hass.; bij Wassenaar in April, de Graaf; bij Scheveningen en Waalsdorp, soms gemeen onder *Galium*, v. Voll.

Pach. chiragra F. — (In mijne afbeelding zijn de 3 vlekjes op den thorax wat te sterk uitgedrukt, doch de membraan moest meer gevlekt zijn). Bij Arnhem 12 Mei, v. Medenb. de Rooy.

Pach. varius Wolff. — In overgroote menigte aan de wortels van *Jasone montana* bij Scheveningen, v. Voll.

Pach. decurtatus H. Sch. — Op Walcheren, La Fontijn. (Deze soort moet bepaaldelijk uit het geslacht *Pachymerus* uitgescheiden en tot *Micropus* Spin. gebracht worden).

Pach. pictus Schill. — De gemeenste soort, die men des winters met het uitzeven van bladeren en afval ver-

krijgt. Vier verschillende variëteiten worden door de Engelschen als afzonderlijke soorten opgegeven.

Pach. quadratus F. — In Julij bij den Haag, Six.

Pach. Lynceus F. — In het duin bij Waalsdorp, Six; bij den Haag en Loosduinen in October, v. Hass.; bij Scheveningen 22 Julij, v. Voll.; aan het Ginneken bij Breda 3 April, Heyl.

Pach. Pini L. — Nog eenige malen door verschillende heeren bij Arnhem en Velp gevangen; voorts te Delft, Leesberg en bij Hilversum 25 Mei, v. Voll.

Pach. agrestis Fall. — Meermalen in het duin; voorts bij Utrecht, v. Hass. en bij Breda, Heylaerts.

Pach. prae-textatus H. Sch. — Bij den Haag, v. Hasselt; bij Scheveningen 15 Mei, Six; bij Arnhem 13 Mei, v. Med. de Rooy; bij Hilversum 24 Julij, v. Voll.

Pach. contractus H. Sch. — Bij Breda in Maart, Heyl.; op Walcheren, Gerth v. Wijk.

Pach. sylvaticus F. — Onder dezen naam heb ik twee verwante soorten bijeengevoegd, zie verder bij de beschrijving van *P. dilatatus* H. Sch.

Pach. plebejus Fall. — Bij Breda 3 Maart, Heyl. en bij Arnhem 29 Maart, v. Med. de Rooy.

Pach. pusillus Schill. — De naam dient veranderd te worden in dien van *Brevipennis* Latr. Bij Driebergen en bij Scheveningen (in Junij), Six; bij Breda in September, Heylaerts.

Pach. luniger Schill. — 3 Oct. in eene oranjerie binnen Middelburg, Gerth v. Wijk; bij Breda in April, Heylaerts.

Nu volgen de soorten, nieuw voor onze Fauna.

24. *Pachymerus Rolandri* L.

Plaat 3, fig. 9.

Linn. *S. N.* 12 Ed. II, 729, 98. — Fabr. *S. Rh.* 230, 127. — Fall. *Hem. Succ.* 60, n°. 20. — Wolff, *Ik. Cim.* 199, tab. 19, f. 193. — Panz. *Fauna Germ.* 118, f. 3. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 172.

Lengte 7 mm. — Van gedaante als *Pini* en *Lynceus*. Boven en onder zwart, uiterst fijn gestippeld en dien ten gevolge mat, doch de kop wat glanziger. Dekschilden op corium en clavus zwart met een bruinen gloed, de naad daartusschen geelachtig; de membraan aan de binnenzijde en op het midden bedekt met eene taankleurig gele, naar buiten getande vlek, de breede zoom sepia-bruin. Sprieten, zuiger en pooten zwart.

Slechts één voorwerp is mij bekend; het werd 4 Mei in de omstreken van Arnhem gevangen door den heer van Medenbach de Rooy.

25. *Pachymerus brunneus* Sahlb.

Plaat 3, fig. 10.

Sahlberg, *Geocor. Fenn.* 57, 6. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 198, Pl. 7, fig. 4.

Lengte 4—5 mm. — Zwart met de achterhelft van het borststuk, de dekschilden en pooten roodbruin. Kop driehoekig en vrij spits, zwart, weinig glanzig. Sprieten bruinzwart, met de helft van het laatste lid geel. Prothorax kort, breed met ronde voorhoeken, de achterrind breeder dan het voorste gedeelte; dit met eene dwarsrij van stip-peltjes van de bruinroode, sterk gestippelde achterhelft afgescheiden. Schildje vrij breed, sterk gestippeld, zwart. Dekschilden grof gestippeld, roodbruin met de basis van den zijrand en een halfrond vlekje op het corium tegen den naad van den clavus lichter; membraan donker met een paar witte veegjes. Pooten bruinrood, soms met donkerbruine dijen, de spits der scheenen en de tarsen lichter.

De soort werd tot nog toe slechts in duinstreken waargenomen; bij Wassenaar in het najaar (Perin), bij Scheveningen in April en Loosduinen in Sept. (Dr. v. Hasselt), bij den Haag in April, (Dr. Everts) en in Nov. (Mr. Leesberg).

26. *Pachymerus notatus* Fieb.

Plaat 3, fig. 11.

Fieber, *Europ. Hemipt.* p. 179, n°. 3.

Lengte iets meer dan 4 mm. — Geheel van gedaante als de voorgaande, doch roodachtig geel van kleur en kleiner. Aan den met fijne witte haartjes bezetten kop puilen de bruine oogen vrij sterk uit. Het eerste lid der sprieten is bijna zoo lang als de kop, slank, geelachtig rood met bruine spits; het 2^e is bijna de helft langer, aan de basis slanker, eveneens gekleurd; het 3^e korter dan 2 en iets dikker, is behaard, zwart met geele basis; het 4^e even lang, maar spoelvormig is halfweg eerst zwart, dan geel. De zuiger is doorschijnend geel en reikt tot het 2^e paar der heupen. Het borststuk is sterk gestippeld, doch glanzig. De dekschilden zijn veel minder rood van kleur, ledergeel met bruine stipjes en een bruin, tamelijk breed streepje op den naad van clavus en corium; de membraan is donkerbruin met 2 witte in zigzag loopende streepjes. De pooten zijn geheel ledergeel; alleen het laatste lid der tarsen is bruinachtig en de klauwtjes zijn bruin.

De heer Ritsema ving 26 Junij 1876 een enkel exemplaar dezer zeldzame soort bij Warmond.

27. *Pachymerus dilatatus* H. Sch.

Plaat 3, fig. 12.

Herr. Schaeff. *W. Ins.* VI, p. 33, Pl. 192, f. 591. ¹⁾ — Douglas and Scott, *Brit. Hemipt.* p. 204.

Lengte 7 mm. — Zwart, sterk gestippeld en toch min of meer glanzig, geheel met een uiterst fijn bruinachtig zeer kort vilt bekleed, dat evenwel spoedig schijnt los te laten. Kop tamelijk kort; oogen uitpuilend zwart; zuiger en sprieten zwart, doch rossig in de geledingen; de laatsten met eenige zwarte haren bezet. Borststuk tamelijk bol en breed, naar achteren verbreed en aldaar grof ge-

1) Bij deze figuur zitten de voorpooten al zeer zonderling op zijde van den prothorax aangehaakt.

stippeld. Schildje lang gerekt en grof gestippeld. Membraan donkerbruin met lichte wolkjes aan de basis der aderen en een ander aan de vleugelspits. Pooten geheel zwart, alleen iets roodbruin aan de tarsen; voorste dijen bijzonder dik met een zeer sterken doorn onder dicht bij de knie.

Ik had deze soort verward met *Sylvaticus* F. Twee voorwerpen ontving ik van den heer Heylaerts, door hem bij Breda in Maart gevangen; twee anderen werden 19 April door den heer van Medenbach de Rooy bij Arnhem aangetroffen.

28. *Pachymerus erraticus* F.

Plaat 4, fig. 1.

Fabr. *S. Rh.* 232, 189. — Fallen, *Hem. Succ.* I p. 60 n°. 49. — Panz. *Fn. Germ.* 421 f. 3. — Schill. *Beitr.* I p. 74, 45. — Flor, *Rhynch. Livl.* I p. 279, n°. 27. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 177, tab. 6, fig. 7. 1)

Lengte 5—6 mm. — Langwerpig, van boven plat, bont gekleurd, zeer kenbaar aan een half cirkelrond wit vlekje op de membraan. Kop driehoekig, schier niet gestippeld, dof zwart, oogen niet sterk uitpuilend, zwart. Sprieten slank, onbehaard, zwart, het 4^e lid wel eens rood aan de basis, de drie laatsten van gelijke lengte. Zuiger roodbruin met het 4^e lid donker. Borststuk iets breeder dan lang met regt doorlopende zijranden; voorbij de helft is eene dwarsgroef; het daarvoor liggende gedeelte is ietwat bol en zwart, het daarachter liggende plat, gestippeld, bruingeel; naast den naad zijn de zijden wit, de achterhoeken zwart. Schildje vrij lang, weinig gestippeld, iets meer aan de basis. Dekschilden aan de basis troebel licht geel, verder op geelachtig bruin, met een paar bruine veegjes naar het eind van het corium; membraan bruinzwart, aan den binnenhoek eene in aderen uitlopende gele vlek en eene helderwitte half cirkelronde vlek hangende aan de spits van het

1) De laatste schrijvers citeeren bij deze soort ook Herrieh-Schaeffer's *Pachymerus fenestratus* (*W. Ins.* IV f. 437); mijns inziens is dit evenwel eene andere soort; zelfs zou ik twijfelen of de Engelsehe *Erraticus* wel volkomen dezelfde is als de onze.

corium. Onderzijde zwart. Pooten geheel rood, de dikke voordijen met bruine knieën, een grooten tand en eenige zeer kleine in eene rij aan de onderzijde.

Van deze fraaije soort werden voorwerpen gevonden te Utrecht (v. Hass.), bij Breda in Julij (Heyl.), bij Arnhem in Sept. (v. Med. de Rooy) en op Walcheren (La Font.).

29. *Pachymerus luscus* F.

Plaat 4, fig. 2.

Fabr. *S. Rh.* 231, 133. — Schill. *Beitr.* I p. 67. Pl. 6, f. 4. — Wolff, *Ic. Cim.* 145, tab. 14, fig. 139. — Panz *Fn. Germ.* 92, f. 11. — Hahn, *W. Ins.* I p. 48, tab. 8, fig. 30. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 180, pl. 6 fig. 8.

Lengte bijna 7 mm. — Slank, aan de bovenzijde grauwegeel met zwart geteekend, aan de onderzijde zwart met zijdeachtig kort haar bekleed. Kop vrij kort, zwart met groote bruine oogen. Sprieten lang en slank; lid 1 tamelijk dik, zwart met beide uiteinden geel, lid 2 zeer slank, roodgeel, lid 3 iets dikker en korter, roodgeel met de spits bruin, 4 even lang doch iets dikker, zwart met gele basis. Halsschild geel, de voorhelft ingenomen door eene groote vierhoekige zwarte vlek, de achterhelft bruingestippeld en met twee scheeve driehoekige zwarte vlekken in de achterhoeken. Schildje groot, dof zwart, met 2 gele streepjes op het midden en de spits geel. Dekschilden grauwegeel, de clavus met rijen zwarte putjes, het corium met dergelijke rijen aan de basis, voorbij het midden zwart met eene klokvormige figuur van grauwegele kleur rustende op den buitenrand. Membraan gemarmerd met bruin, wit en geel. Pooten grauwegeel met de achterste helft der dijnen en de uiterste spits der scheenen zwart; de voordijen niet bijzonder dik, hebben aan de onderzijde eene gleuf, wederzijds bezet met fijne tandjes.

Gevonden door Perin, waarschijnlijk bij Katwijk; voorts door den heer Ritsema bij Scheveningen in Julij en bij

Rozendaal in Aug., alsmede door den heer Six te Scheveningen den 27^{en} October.

30. *Pachymerus fracticollis* Schill.

Plaat 4, fig. 3.

Schill., *Beitr.* I p. 82, tab. 7, fig. 6. — Hahn, *W. Ins.* I p. 66, tab. 10, fig. 40. — Flor, *Rhynch. Livl.* I p. 229, n°. 2. — Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 170. Pl. 6, f. 5.

Lengte 5—6 mm. — Kenbaar aan de sterke insnoering van het borststuk en de 2 bruingele vlekjes daarachter. Kop ietwat uitgerekt, zwart met fijn grijs vilt bedekt; oogen groot met grof netwerk. Sprietten langer dan de helft van het lijf, harig; 1^e en 4^e lid tamelijk dik, zwart; 2^e en 3^e slank, bruin. Zuiger geel, reikende tot bij de middenheupen. Borststuk door eene insnoering in 2 bijna even lange helften verdeeld; de eerste klokvormig zwart, de andere aan den achterrandsrand veel breeder dan aan den voorrand, zwart met gelen achterzoom en twee bruingele vlekken in het midden. Schildje zwart met witte spits. Dekschilden geel met donkerbruine marmering, die de basis en den buitenrand vrijlaat en het donkerst is aan den binnenhoek van het corium, alwaar op dien donkeren grond een driehoekig geel vlekje uitkomt. Membraan rookkleurig met lichter gekleurde golvende aderen. Onderzijde zwart met den buik wat gebronsd. Pooten geelrood met de uiteinden der 4 achterste dijen bruin.

Mij zijn vier voorwerpen dezer soort bekend, twee gevangen bij Breda in het begin van Mei door den heer Heylaerts en een mede in Mei gevonden door den heer van Medenbach de Rooy in de omstreken van Arnhem. Het vierde vond de heer Leesberg in Oct. bij den Haag.

31. *Pachymerus nebulosus* Fall.

Plaat 4, fig. 4.

Fallen, *Hem. Succ.* I, 54, n°. 11. — Panz. *D. Ins.* 121, 7. — Hahn *W. Ins.* I, p. 46 Pl. 7 f. 29 (onken-

baar). — Schill. *Beitr* I, p. 69, 8. tab. 6. f. 5. — Flor, *Rh. Livl.* I, p. 268.

Lengte 5 mm. — Zwart met een dun grijsachtig vilt bedekt. Kop met de zeer groote oogen breeder dan lang, oogen bruin. Sprietten langer dan de helft van het lijf, zwart; lid 1 kort, slechts even voor den kop uitstekend, lid 2 tweemaal zoo lang, 3 iets korter en 4 iets dikker en langer dan 2. Zuiger lichtbruin, reikend tot de middenheupen. Borststuk aan den achterrand bijna 2 maal breeder dan lang, met toegeronde voorhoeken en schier niet gegolfde zijranden, die zeer eng gezoomd zijn; op dit zoompje even over het midden een wit vlekje. Voorste gedeelte van den thorax zwart, achterste geelgrauw met een zwart streepje in het midden. Schildje vrij lang, zwart met twee gele vlekjes voorbij het midden en de spits geel. Dekschilden lichtgeel met fijne zwarte aderen en rijen van zwarte puntjes, de uitsterste spits van het corium zwart, alsmede eene langwerpige vlek aan den binnenhoek, in welke weder een ovaal geel vlekje met zwart oogpunt; membraan zwartachtig, aan de basis en langs de aderen wit. Buik met geelachtig vilt bekleed. Heupen en dijen zwart, de voordijen met 2 tandjes, die vrij ver van elkander afstaan, knieën en voorscheenen geel; overige scheenen en tarsen met gele bandjes.

Van deze zeldzame soort werden 3 voorwerpen in April bij Scheveningen bemagtigd door Dr. van Hasselt en mij.

32. *Pachymerus griseus* Wolff.

Plaat 4, fig. 5.

Wolff, *Ic. Cim.* p. 113. Pl. XI, f. 107. — Panz. *Faun. Germ.* 118, 7. — Fallen, *Hem. Succ.* 52, 8 (*Pilifrons*). — Fieber, *Eur. Hem.* p. 197, n°. 1 et 2 (*Emblethis*).

Lengte 7 mm. — Langwerpig ovaal, vrij plat, boven lederkleurig bruingeel; onder zwart, gemakkelijk te verwisselen met *Marginepunctatus* Wolff. De punten van verschil

tusschen beiden zijn echter tamelijk talrijk. *Griseus* is grooter, geler, heeft stijve borsteltjes op de spits van den kop, een' anderen omtrek van het borststuk en fijner maar donkerder bestippeling op den zijrand. Ik heb vroeger beiden voor eene soort gehouden.

Kop driehoekig met de zijranden een weinig naar binnen gegolfd, de spits toegerond en bezet met korte stijve borsteltjes; twee donkere vlekken op den schedel. Oogen bol, rond, donkerbruin; voor ieder oog een borsteltje. Sprieten iets *korter* dan het halve lijf, nootgeel, sterk beborsteld, aan beide uiteinden iets donkerder. Zuiger reikende tot aan het tweede heupenpaar, aan de basis geel, verder op zwart. Borststuk aan den voorrand sterk naar binnen gebogen, aan de gebogen zijranden plat verbreed, aan den achterrand flauwelijk naar binnen gebogen, in het midden zeer weinig bol; de voorhelft niet zoo dicht gestippeld als de achterhelft; de zijranden met donkerbruine vlekjes bezaaid. Schildje groot, in de hoeken met een donker vlekje en daarvoor een liechter. Dekschilden aan den zijrand met driehoekige donkere vlekjes; hunne membraan bruinachtig met witte druppeltjes bezaaid. Rand van het abdomen met vrij groote bruine vlekken getijgerd. Pooten geel met rijen van donkere stippels; voordijen dik met 6 stekeltjes van onder; scheenen met rijen van 6 of 7 borsteltjes, tarsen aan de spits donkerder. Onderzijde zwart, met geel aan de naden van het borststuk en gele vlekken om de heuppannen; buik met rooden gloed.

Twee voorwerpen van deze nieuwe soort werden 12 Aug. op Walcheren bemagtigd door den heer La Fontijn, die er mij met zijne gewone welwillendheid een van ten geschenke gaf.

Of deze soort de *Cimer arenarius* is van Linnaeus' *Fauna Suecica*, zoo als Fieber wil, kan ik niet bepalen. Wolff's afbeelding is zeer ongelukkig, zijne beschrijving dragelijk. Hield ik vroeger *Griseus* en *Marginipunctatus* voor een, het komt mij nu nog voor dat Fieber's *Platychilus* in al te

minutieuse punten verschilt om er iets anders dan eene zuidelijke verscheidenheid in te erkennen.

NB. Ik bezit nog een voorwerp tot het geslacht *Pachymerus* maar tot geen der bovengenoemde soorten behoorende, dat door den heer Six tot *Nebulosus* Fall. gebragt wordt op grond van eenige overeenkomst met de *niet gelijkende* fig. 29 van Hahn. Ik vind deze soort in geen der mij toegankelijke boeken beschreven en durf haar evenwel niet als nova species te boek stellen, omdat het eenige exemplaar niet frisch genoeg is in de kleur en er olieachtig uitziet. Het werd door den heer Six bij den Haag gevangen.

Heterogaster Urticae F. — Op ter Schelling, Everts; bij Breda, Heyl.; op Walcheren, Gerth. v. W.

Cymus Resedae Panz. — Op Walcheren, La Fontijn.

Cymus Ericae Schill. — Bij Velp in Julij, de Gr.

Cymus glandicolor Hahn. — Bij Voorschoten in Julij en in het duin in Junij, v. Voll.; bij Breda in April, Heyl.

Ophthalmicus grylloides L. — Bij Utrecht, v. Hasselt.

3. *Ophthalmicus pallidipennis* Costa.

Costa, *Monogr. degl. Ophth.* 1843. — Fieber, *Ent. Mon.* p. 118, Pl. 10, f. 1 (*Angularis*). — Id. *Eur. Hem.* p. 176, 9.

Lengte 4 mm. — Meer op de eerste dan op de tweede gelijkend, glanzig zwart met de basis der dekschilden vuil wit. Kop ongestippeld glad met den schedel zwart, het aangezicht en de keel licht zalmkleurig rood. Oogen glanzig, donker kastanjebruin. Sprieten zwart met een uiterst fijn wit streepje in de lengte over het derde lid. Zuiger zwart met de spits van het tweede lid geelachtig wit. Borststuk grof gestippeld met een ongestippeld dwarsrigcheltje op een derde der lengte; ook de achterrand is glad; deze is tamelijk breed, ivoorwit en ook de voorrand vertoont in het midden die kleur. Het schildje is grof gestippeld en voorbij de helft naar de spits toe wat ezelsrugachtig. De dek-

schilden goed ontwikkeld met membraan, glad, glanzig met 3 rijen stippeltjes of ingedrukte putjes, geelachtig wit, naar den binnenhoek bruin; de membraan glasachtig. Aan de onderzijde de voorrand van den thorax en de heuppannen wit; de pooten bruinachtig rood.

Deze voor onze Fauna nieuwe soort werd in twee exemplaren door den heer La Fontijn op Walcheren (bij Vlissingen) gevangen.

Zosmenus capitatus Wolff. — Bij Noordwijk in Junij, Everts; bij Arnhem in April, v. Med. de Rooy.

Zosmenus Laportii Fieb. — Bij Breda in April, Heyl.; bij den Haag in November onder afgevallen loof, Everts en Leesberg.

3. *Zosmenus quadratus* Fieber.

Plaat 4, fig. 6.

Fieber, *Ent. Monogr.* p. 31, tab 2, f. 7, 9, 11.

Lengte 3,6 mm. — Herkenbaar aan de drie langsrigheltjes vooraan op den thorax. Zeer licht grauwgeel, ook de sprieten en pooten. Kop kort en breed met roodbruine oogen, voor welke een naar voren gerigt stekeltje; de middellob van het voorhoofd is vrij lang ¹⁾ en de zijlobben krommen zich als platte hoorntjes voor dezen heen en raken elkander weder aan. Het eerste lid der sprieten is dikker dan bij de andere soorten. Het borststuk heeft 3 langsrigheltjes op den hals en de zijranden zijn niet ingebogen. Het schildje is zeer kort, donkerbruin met een ovaal wit knobbeltje op de spits. De dekschilden hebben een' zeer breedten clavus, zijn vrij grof gekorrelt en vertoonen aan iederen zijrand 7 of 8 bruine vlekjes; de membraan heeft de basis netachtig vliezig, daaruit ontspringen vier witte rechte aderen. De pooten hebben niets bijzonders.

1). In figuur 7 op Plaat II van Fieber is dit onjuist voorgesteld, beter doch nog niet volkomen juist, in fig. 9.

Fieber beschrijft het corium en den clavus als gevlekt en beeldt ze ook zoo af; ik zie dit niet op mijn exemplaar behalve de randvlekjes; echter houd ik de determinatie voor juist.

Een enkel voorwerp van deze zuidelijke soort werd door den heer N. La Fontijn op Walcheren gevangen.

VIJFDE FAMILIE — **Captnen.**

Monalocoris Filicis L. — Door Dr. Everts op ter Schelling aangetroffen.

Pithamus Maerkelii H. Sch. — Voorwerpen met onontwikkelde dekschilden in de duinen, v. Hass., Six, v. Voll.; een te Domburg 18 Junij, v. Voll.

Lopus tunicatus F. — In Nov. in het Haagsche bosch, v. Voll.

Heterotoma crinicornis Klug. — Een zuiver en zeer kenbaar exemplaar dezer soort is door den heer Six bij Driebergen gevangen en door hem aan de verzameling der Ned. Ent. Vereeniging geschonken.

Heterotoma Mali Mey. D.

Meyer, *Stett. Ent. Zeit.* 1841. p. 87. — Id. *Verzeichn. Caps.* p. 63, n°. 30 Taf. 2. f. 5.

Lengte bijna 4 mm. — Zwart, met de dekschilden roodbruinachtig zwart, geheel met grijze of goudglanzige haartjes dik bezet. Om de groote overeenkomst met *Magnicornis* Fall. zal het wel voldoende zijn op het onderscheid tusschen beide soorten te wijzen. *Mali* is grooter, de thorax is boller, de membraan is donkerder; het 4^e lid der sprieten is naar evenredigheid dikker; de knieën en scheenen zijn licht roodbruin en de stekeltjes der achterpooten ontspringen niet uit zwarte puntjes.

De heer G. A. Six ving twee voorwerpen bij Driebergen, ik een bij Leyden en een gepaard paar op Staalduin in Aug.

Heterotoma unicolor Hahn.

Plaat 4, fig. 7.

Hahn, W. *Ins.* II, p. 94 Pl. 59 f 179. — Kirschb. *Capsinen* 84, 111. — Dougl. and Scott, *Brit. Hem.* p. 432.

Lengte 4 mm. — Geheel zwart, het mannetje volgens de genoemde Engelsche auteurs slanker en zonder merkelijke verdikking van het 2^e lid der sprieten. Bij ons werden alleen voorwerpen gevangen, ovaal van gedaante met knodsachtig en behaard 2^e lid der sprieten; dezen zouden volgens Hahn ♂ zijn, volgens Douglas ♀. De kop is vrij breed, het borststuk kort, de dekschilden aan den buitenrand voor den cuneus ingekeept, de membraan donker doch iriseerend. De pooten zijn matig dik, de scheenen met 2 rijen stekeltjes bezet.

Deze soort werd reeds als inlandsch opgegeven in mijne naamlijst in de Bouwstoffen, in het 5^e stuk heb ik haar echter overgeslagen. Zij is volgens den heer Six gemeen op heigronde bij Driebergen en de Bildt in Junij. Bij Brunnen werd zij gevonden door den heer van Walcheren en door mij in Aug. in de omstreken van Roozendaal in Gelderland.

Halticus luridus Fall. — Ook bij Velzen in Junij gevangen door Jhr. Dr. Everts.

Camaronotus cinnamopterus Kirschb. — Bij Loosduinen, Dr. van Hasselt. — Op Walcheren een zeer donker ex. La Fontijn.

Phytocoris divergens Mey. — Voorlaatste regel staat: *Ulmi*, lees: *Divergens*.

Lygus unifasciatus F. — Bij de Bildt in Julij, v. Voll.

Lygus Gyllenhalii Fall. — Bij Loosduinen, v. Hass.

Lygus mutabilis Fall. — Een wijfje aan de Bildt in Julij, Everts; een bij Woensdrecht in Junij, v. Voll.

Lygus aurantiacus Voll. — Het is mogelijk dat deze soort reeds door Fieber vermeld werd onder den naam van

Phylus palliceps. Zijn voorwerp was echter veel bleeker (bleich weisslich; ockergelblich) en stamde uit Spanje.

42—43. *Lygus angustus* H. Sch.

Herrich-Schaeff. *Nomencl.* p. 49. — Meyer, *Rh. d. Schweiz*, p. 56, n°. 19, tab. II, fig. 3. — Fieb. *Eur. Hem.* p. 288.

Lengte bijna 4 mm. — Geheel geel met donkerbruine ooggen. Kop breed driehoekig, glanzig, aan de spits roodachtig. Oogen bol, uitpuilend. Zuiger fijn, geel, reikend tot de middenheupen. Sprieten lang en zeer dun, het 2^e lid meer dan viermaal langer dan het eerste, een weinig bruin aan de spits. Borststuk met witte microscopische haartjes bedekt. Dekschilden bijna doorschijnend, zeer licht geel; hunne membraan groot, glashelder en sterk iriseerend; spits van het corium en aderen der membraan flauwelijk groenachtig. Achterlijf geel met groene tint. Pooten van de kleur van het ligchaam, behalve het laatste tarsenlid, dat bruin is. Klaauwtjes donkerbruin.

Door den heer Six in Junij bij den Haag gevangen.

Lygus viridulus Fall. — In Junij en Julij niet zeldzaam op de Scheveningsche duinen, Six; bij Gemep, v. Voll.

Lygus pulicarius Fall. — Nog eenige exemplaren bij den Haag in Junij, Six.

ZESDE FAMILIE. — **Anthocoriden.**

Temnostethus pusillus H. Sch. — Bij Breda, Heylaerts; bij Arnhem, v. Voll.

Anthocoris limbatus Fieb. — Bij Arnhem 22 April, v. Med. de Rooy; op Walcheren, La Fontijn.

Anthocoris villatus Fieb. — Bij Velp in Julij, Rits.

Lytocoris domestica Schill. — Op Walcheren niet ongemeen, Gerth v. W. en La Font.

Microphysa coleoptrata Fall. — Beide sexen bij den Haag in Julij, Six.

De man is zwart met harige sprieten, waarvan de 3

laatste leedjes even lang zijn. Het borststuk is glanzig en vertoont eene diepe dwarsgroef. De dekschilden zijn donkergrijs met een' clavus, een' cuneus en eene be-rookte iriseerende, groote membraan; de cuneus is roodachtig en heeft aan de basis een smal wit streepje. De rug van het abdomen is geelbruin. De pooten zijn zwart.

Microphysa pselaphoides Westw. — Een ♂ bij den Haag.

De tweede vorm van het wijfje, in stuk 4 op bladz. 46 beschreven en bij fig. 41 afgebeeld, behoort niet tot *Pselaphoides*, maar tot *Microphysa elegantula* Bär. (zie Bärensprung, *Bert. Ent. Zeit.* II, 491, tab. 2, f. 3 en Douglas and Scott, *Brit. Hem.* p. 488. Pl. 16, f. 2). Het mannetje, dat volgens den heer Mink te Crefeld op bepaalde tijden tegen boomstammen gemeen is, werd, voor zoo verre mij bekend is, in ons vaderland nog niet ontdekt.

Acanthia lectularia L. — Ik zie nu het verschil tusschen de 4 soorten van *Acanthia* duidelijk uiteengezet door E. Saunders in zijn *Synopsis of British Hemiptera-Heteroptera* in de «Transactions of the Ent. Soc. of London» 1876, p. 621. Desniettemin moet ik verklaren dat ik geen soortelijk verschil zie tusschen onze weegluizen uit duiventorens en uit kazernen.

Aradus leptopterus Germ. — Bij Breda in Dec., Heylaerts: bij den Haag in Aug. v. Voll.

Aneurus laevis F. — Bij Breda, Heyl.

ACHTSTE FAMILIE. — **Netwantsen.**

2. *Dictyonota strichnocera* Fieb.

Plaat 4, fig. 8.

Fieber, *Entom. Monogr.* p. 95, n°. 3. Taf. 8, f. 4—7.

Lengte 3,5 mm. — Ik meen te kunnen volstaan met de punten van onderscheid op te geven tusschen deze soort

en *D. crassicornis* Fall. De voor ons nieuwe soort heeft de sprieten met korter haren bezet, die naauwer aansluiten; ook zijn de beide eerste leedjes op dezelfde wijze behaard als het 3^e en even dik, zoodat zij daarmede een geheel schijnen uit te maken. De zijranden van het borststuk loopen ronder toe, zonder hoeken en hun netwerk bestaat slechts uit 2 rijen mazen, niet uit 3 of 4. Het borststuk is op den rug iets bultiger. De dekschilden zijn wel even lang maar hun corium is korter en dus de vorm der membraan anders; hun netwerk is grover en de zijrand is naar achteren breeder.

Een enkel voorwerp is mij bekend, door den heer A. van den Brandt te Venlo gevangen.

Monanthia Cardui L. — In Junij bij Huyssen, v. Med. de Rooy; op Walcheren, Gerth v. Wijk.

Monanthia Humuli F. — Door den heer Groll bij Haarlem aangetroffen op *Myosotis*.

Monanthia Wolffii Fieb. — Door den heer Groll bij Haarlem in menigte aangetroffen op *Echium*; desgelijks door den heer Six bij Wassehaer.

3—4. *Monanthia vesiculifera* Fieb.

Plaat 4, fig. 9.

Fieber, *Entom. Monogr.* p. 87, n°. 31, pl. 7, f. 25, 26. — Herr.-Schaeff, *W. Ins.* IV. p. 15. Tab. 114, f. 362 (*M. costata*).

Lengte 3 mm. — Kenbaar aan de 4 blaasachtige verhevenheden op de dekschilden. Geelachtig wit en zwart gemengd, breed ovaal, naar voren een weinig uitgerekt. Kop zwart, ruw, met 2 kleine stekeltjes op het voorhoofd; voor de ronde, roodbruine oogen een wit streepje. Sprieten zeer dun en tamelijk lang; lid 1 en 2 licht zalmrood, 3 geel, 4 zwart, van onder halfweg geel. Borststuk midden op zwart, aan de zijkanten gemarmerd, de 3 langsrighels wit. Dekschilden zeer breed met tamelijk fijn netwerk, dat

echter aan den buitenrand grover mazen heeft. De buitenste der beide kielen vertoont twee zwarte blazen; de mazen in het midden van den zijrand en aan den achterrandsrand zijn zwart, de overigen geelachtig wit. De onderzijde is zwart met opstaande witte randen van de borstgleuf, waarin de zuiger ligt. De pooten zijn zeer licht geel.

Deze soort werd voor het eerst bij ons waargenomen door den heer Snellen, die imago's en larven bij elkander aantrof in de omstreken van Rotterdam. Later vond de heer Heylaerts haar ook bij Breda, en Dr. Everts bij 's Gravenhage.

3—4. *Monanthia costata* F.

Plaat 4, fig. 10.

Fabr. *S. Rh.* 152, 2. — Fall. *Hem. Suec.* 143, 4. — Herr-Sch. *W. Ins.* IV, p. 55, pl. 123, fig. 390. — Flor., *Rh. Livl.* I, p. 347.

Lengte 3—4 mm. — Langwerpig ovaal, voor en achter vrij spits, het borststuk bijna zonder bladachtigen zoom, geelachtig grijs. Kop klein met 2 naar elkander gebogen doorltjes tusschen de sprieten. Oogen donkerbruin. Sprieten kort en vrij dik, bruinachtig rood met het eindlid zwart. Halsschild urnvormig, van achteren in een' langen processus puntig toeloopeud; de nek bedekt met eene gele, naar achter toegeerde kap, waarachter de kleur zeer donker is, ja bijna zwart; de drie langskielen zijn grof en loopen evenwijdig; de opstaande zoom van netwerk is bijzonder smal. De zoom der dekschilden daarentegen is zeer breed en bestaat uit drie vrij regelmatige rijen mazen. Onderzijde bruin. Pooten tamelijk kort en dik, roodachtig geel met het laatste tarsenlid zwart.

Bij Arnhem in April, v. Med. de Rooy; bij Middelburg in Juni, Leesb.; bij Breda in Mei en Juni, Heylaerts en Leesberg.

Monanthia quadrimaculata Wolff. — In Julij bij Arnhem, van Medenbach de Rooy. Voor ongeveer een jaar heb

ik netwantsen uit Walcheren, die ik van den heer Gerth van Wijk ter bestemming ontvangen had, *Monanthia Dumetorum* H. Sch. genoemd; een voorwerp daarvan is nog in mijn bezit, doch ik moet heden verklaren dat ik, behalve de geringe grootte geen verschil erkennen kan, groot genoeg om daarop de regten van eene afzonderlijke soort te gronden. Ook na de lezing van Fieber's beschrijving en het vergelijken zijner afbeeldingen blijf ik bij de meening dat *M. Dumetorum* geene soort is.

Monanthia obscura H. Sch. — Bij den Haag, Six en v. Voll.; in Junij bij Velzen, v. Voll.; in April bij Breda, Heyl.
Derephysia foliacea Fall. — Niet zeldzaam in den nazomer op het binnenduin van Waalsdorp, Six en v. Voll.

Gen. AGRAMMA Westw.

Dit geslacht, door Laporte *Piesma* genoemd, verschilt van al de overigen in de familie der Netwantsen doordien het borststuk aan den voorrand de doorzigtige met netwerk bedekte blaasvormige kap mist en zijne zijranden ook niet bladachtig verbreed en met netwerk bedekt zijn. In alle overige opzigten past dit genus volkomen in de familie.

Agramma laetum Fall.

Plaat 4, fig. 11.

Fallen, *Hem. Suec.* I, 151, 15. — Burm. *Handb.* III, p. 257, 1. — Germar, *Faun. Ins. Eur.* 10, 14. — H. Sch. *W. Ins.* IV, p. 49, Pl. 122, f. 388. — Flor. *Rh. Livl.* I, p. 324. — Douglas and Scott, *Hem. Brit.* p. 242, Pl. 9, f. 1.

Lengte 2 mm. — Zwart, met den voorrand van het halsschild wit, den processus en de dekschilden zeer licht grijs. Kop rond, zeer weinig gestippeld; oogen groot, doch vrij plat, zwart. Sprieten zwart, niet veel langer dan $1\frac{1}{2}$ maal de lengte van den kop, tamelijk dik en naar buiten gekromd. Borststuk zwart, grof gestippeld, met

den voorrand op den rug naar achteren ingebogen, de zijranden met eene zeer geringe golfing voor het midden, de achterhoeken afgerond en de breedte aldaar slechts anderhalf maal die van den voorrand. Een wit zoompje langs den voorrand, kort daarachter eene dwarsgroef; de processus iets neergedrukt, licht geelachtig grijs. Dekschildren langer dan het achterlijf, van kleur als de processus, uit eene soort van netwerk bestaande, even als hun zoom, die zeer smal is; de membraan is van het corium door geen zoom of rigchel afgescheiden. Pooten kort en vrij dik, rood met zwarte klauwtjes.

Deze soort is, waar zij voorkomt, in grooten getale vereenigd aan te treffen. Zij werd gevonden bij den Haag door den heer Six, in het midden van April door den heer Heylaerts bij Breda en in Junij bij Noordwijk door Dr. Everts.

Bij het eerst onlangs verschenen zevende stuk heb ik nog geene bijvoegels of verbeteringen aan te brengen, zoodat mijne taak hiermede voleindigd is.

Voor de *Homoptera* heb ik reeds vele bouwstoffen bijeengebragt, doch mijns inziens niet voldoende om de beschrijving der soorten nu reeds aan te vangen; ik blijf mij dus ten dringendste aanbevelen houden voor toezending van insecten tot deze afdeeling behoorende en wel meer bijzonder van de volgende geslachten:

Delphax,
Aphrophora,
Euacanthus,
Paropia,
Pediopsis,
Deltocephalus,
Athysanus,
Jassus en
Psylla.

Ook wil ik mij gaarne met de determinatie van inlandsche soorten van de afdeeling der *Homoptera*, met uitzondering der *Aphides* of bladluizen belasten.

Verklaring der Afbeeldingen.

Plaat 3.

- Fig. 1 en 1^a *Aelia pallida* Küster.
 » 2 en 2^a *Cimex pinicola* Muls.
 » 3 *Cimex nigricornis* F.
 » 4 *Syromastes Scapha* F.
 » 5 *Stenocephalus nugar* F.
 » 6 *Atractus Dalmanni* Schill.
 » 7 *Pseudophloeus Wallli* H. Sch.
 » 8 *Berytus crassipes* H. Sch.
 » 9 *Pachymerus Rolandri* L.
 » 10 » *brunneus* Sahlb.
 » 11 » *notatus* Fieb.
 » 12 » *dilatatus* H. Sch.

Plaat 4.

- Fig. 1 *Pachymerus erraticus* F.
 » 2 » *luscus* F.
 » 3 » *fracticollis* Schill.
 » 4 » *nebulosus* Fall.
 » 5 » *griseus* Wolff.
 » 6 *Zosmenus quadratus* Fieb.
 » 7 *Heterotoma unicolor* Hahn.
 » 8 *Dictyonota strichnocera* Fieb.
 » 9 *Monanthia vesiculifera* Fieb.
 » 10 » *costata* F.
 » 11 *Agramma laetum* Fall.